

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Hoitotyönkoulutusohjelma
Terveystenhoitaja

Noora Heikkilä & Tuija Tuominen

Terveystenhoitajaopintojen tuottama osaaminen

Opinnäytetyö 2019

Tiivistelmä

Noora Heikkilä & Tuija Tuominen

Terveydenhoitajaopintojen tuottama osaaminen, 39 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta

Hoitotyönkoulutusohjelma

Terveydenhoitaja

Opinnäytetyö 2019

Ohjaaja: lehtori Kristiina Helminen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää terveydenhoitajaopintojen tuottamaa ammatillista osaamista Saimaan ammattikorkeakoulusta valmistuvilta ja 150 opintopistettä opiskelleilta terveydenhoitajaopiskelijoilta. Tarkoituksena oli kuvata terveydenhoitajien käsitystä omasta ammatillisesta osaamisestaan ja selvittää terveydenhoitajakoulutuksen kehittämistarpeita. Tutkimusaineisto kerättiin terveydenhoitajaopiskelijoilta keväällä 2018 tehdyllä sähköisellä kyselylomakkeella Webropol 2.0- ohjelmalla. Tutkimuksen kaikkiin kysymyksiin vastasi 13 terveydenhoitajaopiskelijaa. Tutkimusaineisto analysoitiin syksyllä 2018 IBM SPSS Statistics 24 -ohjelmalla.

Tutkimustulosten perusteella terveydenhoitajaopiskelijat kokivat hallitsevansa parhaiten terveydenhoitajakoulutuksen osa-alueista ikääntyneiden terveydenhoitotyön (ka 3,99 n=13). Toiseksi parhaiten opiskelijat kokivat hallitsevansa terveydenhoitajatyön toiminnan lähtökohdat (ka 3,85). Tartuntatautien ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta arvioitiin keskipertoa vahvemiksi osaamisalueeksi (ka 3,64), kuten myös tutkimus- ja kehittämistyö sekä terveydenhoitotyön johtaminen (ka 3,60). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat terveyden edistämisen työmenetelmien hallitsemisen hyväksi (ka 3,56), kun taas lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyön osaamisensa vain hieman keskinkertaisiksi paremmiksi (ka 3,27). Selkeästi heikommin terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa oman ammatillisen osaamisensa lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyössä (ka 3,13), työikäisten terveydenhoitotyön ja työterveyshuollon osaamisensa (ka 3,04) sekä yhteiskunnallisen ja monikulttuurisen terveydenhoitotyön osaamisensa (ka 2,97).

Tuloksista voidaan huomata, että terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat oman ammatillisen osaamisensa parhaiten terveydenhoitotyön ammatin etiikassa ja heikkoiten oman alan perusvalmiuksissa yrittäjyydestä. Terveydenhoitajaopiskelijat toivoivat koulutukseensa enemmän lähiopetusta ja käytännön harjoittelutunteja, sekä painopisteen siirtämistä enemmän oman alan opintoihin. Tutkimusaineistoa voidaan tulevaisuudessa hyödyntää Saimaan ammattikorkeakoulussa terveydenhoitajakoulutuksen opintosuunnitelman ja kurssien sisältöjen kehittämiseen.

Asiasanat: terveydenhoitajaopiskelija, osaaminen, koulutus

Abstract

Noora Heikkilä, Tuija Tuominen

Nursing skills produced by studies, 39 pages, 2 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services Lappeenranta

Degree Programme in Nursing

Public Health Nurse

Bachelor's Thesis 2019

Instructor: Kristiina Helminen, PhD, PHN, RN, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of this study was to examine graduating public health nurse students who have more than 150 ECTS. The objective was to find how they estimate their own professional competence based on the education of the Saimaa University of Applied Sciences. Material of this thesis was collected from graduating public health nurse students by an electronic questionnaire in Webropol 2.0 in spring 2018. 13 public health nurse students answered the questionnaire. This material was analyzed in fall 2018 with IBM SPSS Statistics 24.0 version.

According to the results public health nurse students estimated that they master elderly health care (av 3.99 n=13) best from all the courses combined. The second best the students felt that they were in control of the basis of health care work (av 3.85). Infectious disease prevention, treatment and vaccination were rated a bit higher than average (av 3.64) as were also research and development and management of health care (av 3.60). Public health nurse students evaluated their skills in the methods of improving health good (av 3.56) whereas children, school-age children, young people and their families' health care skills just a bit above average (av 3.27). Students clearly evaluated at average or less their professional competence in the health care of pregnant families (av 3.13), the skills of working-age health care and occupational health care (av 3.04) and also social and multicultural health care (av 2.97).

Based on the study, we can see that public health nurse students and who have more than 150 ECTS estimate their overall nursing skills produced by studies a bit over the average (av 3.57). Based on the results we can see that students evaluate their professional skills to be the best in the ethics of the health care profession whereas they are the weakest in the industry's basic skills entrepreneurship. Public health nurse students hoped for more in-class lessons and practical training lessons and shifting the focus more to your own undergraduate studies. In the future, research material can be utilized at the Saimaa University of Applied Sciences to develop the curriculum for nursing education and the content of courses.

Keywords: public health nurse student, professional competence, education

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Terveydenhoitajatyön osaaminen	6
2.1	Terveydenhoitajatyön elämänkulun eri vaiheet.....	7
2.2	Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö.....	10
2.3	Tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen terveydenhoitotyössä.....	13
3	Opinnäytetyön tarkoitus	13
4	Opinnäytetyön toteutus.....	14
4.1	Kvantitatiivinen tutkimus	14
4.2	Kyselylomakkeen laadinta	15
4.3	Aineiston keruu	16
4.4	Aineiston analysointi	17
5	Eettiset näkökulmat.....	18
6	Tulokset	19
6.1	Terveydenhoitajatyön elämänkulun eri vaiheet.....	19
6.2	Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö.....	24
6.3	Tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen terveydenhoitotyössä.....	27
7	Pohdinta.....	28
7.1	Terveydenhoitajatyön elämänkulun eri vaiheet.....	29
7.2	Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö.....	31
8	Lähteet.....	37

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Terveydenhoitajaopintojen tuottama ammatillinen osaaminen kyselylomake

1 Johdanto

Terveydenhoitaja on hoitotyön ja erityisesti terveydenhoitotyön, terveyden edistämisen ja kansanterveystyön asiantuntija. Terveydenhoitajan ydintehtävä on tukea eri-ikäisten ihmisten, perheiden, yhteisöjen ja väestön terveyden edistämistä ja ylläpitoa, sekä sairastuneiden kokonaisvaltaista hoitoa (Saimaan ammattikorkeakoulu 2017a.) Terveydenhoitajan työssä korostuvat kyky osata tehdä päätöksiä itsenäisesti, kyky ajatella kriittisesti sekä toimia vastuullisesti moniammatillisessa ja monialaisessa työyhteisössä (Tampereen ammattikorkeakoulu 2017a.)

Terveydenhoitajan ammatissa voi työskennellä vain laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, joka on oikeutettu käyttämään myös asianomaista ammattinimikettä (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994). Sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirasto, Valvira, rekisteröi laillistetun terveydenhoitajan Terhikki-rekisteriin (Terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteri) (Terveydenhoitajaliitto 2017). Terveydenhoitajan tutkinnon suorittaneelle ammattihenkilölle kirjataan sekä sairaanhoitajan että terveydenhoitajan pätevyudet lain terveydenhuollonammattihenkilöistä (559/994) mukaisesti. Terveydenhoitajan koulutus täyttää Euroopan unionin direktiivin (2013/55/EU) (Sairaanhoitajat, 2019) vaatimukset ammattipätevyiden tunnustamisesta (Tampereen ammattikorkeakoulu, 2017b.)

Suomessa terveydenhoitajakoulutus kestää neljä vuotta (240 opintopistettä), ja se sisältää myös sairaanhoitajan (AMK) -tutkinnon (210 opintopistettä). Saimaan ammattikorkeakoulussa terveydenhoitajatutkinto sisältää 85 opintopistettä ammatillista harjoittelua, joista 25 opintopistettä koostuu syventävistä harjoitteluista (Saimaan ammattikorkeakoulu, 2017b.) Sairaanhoitajatutkinto sisältää 75 opintopistettä ammatillista harjoittelua, joista 15 opintopistettä koostuu syventävistä harjoitteluista (Saimaan ammattikorkeakoulu 2017c).

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää terveydenhoitajaopintojen tuottamaa ammatillista osaamista Saimaan ammattikorkeakoulusta valmistuvilta ja 150 opintopistettä opiskelleilta terveydenhoitajaopiskelijoilta. Tarkoituksena on kuvata valmistuvien terveydenhoitajien käsitystä omasta ammatillisesta osaamisesta

taan ja selvittää terveydenhoitajakoulutuksen kehittämistarpeita. Tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää opintokokonaisuuksien kehittämisessä Saimaan ammattikorkeakoulussa.

2 Terveydenhoitajatyön osaaminen

Terveydenhoitajatyötä ohjaavat sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö sekä Suomen terveystoimittiset linjaukset (OPM, 2006) (Valtioneuvosto 2019, 91-92) Terveydenhoitajan toimintaa ohjaavat myös terveydenhoitotyön arvot ja eettiset periaatteet. Arvoihin ja eettisiin periaatteisiin terveydenhoitotyössä kuuluvat vahvasti ihmisen arvostaminen, kunnioittaminen, tasa-arvoinen kohteleminen ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen (Heikkilä 2015.)

Terveydenhoitaja on hoitotyön asiantuntija ja hänen ammatillinen osaamisalu-eensa on laaja. Terveydenhoitajan tulee hallita terveyttä edistävä terveydenhoitajatyö, joka perustuu vahvasti promotiiviseen ja preventiiviseen näkökulmaan. Promotiivisella näkökulmalla tarkoitetaan terveyden edellytyksiä tukevaa hoitoa ja preventiivisellä sairauksien ennaltaehkäisevää toimintaa. Voimavaroja vahvistavaa terveydenhoitotyötä käytetään silloin, kun halutaan kartoittaa asiakkaan voimavaroja sekä terveyttä suojaavia ja vahvistavia tekijöitä. Terveydenhoitotyössä toimintamallit valitaan asiakkaan mukaan lisäämään heidän osallisuuttaan. Näitä ovat esimerkiksi huolen puheeksi otto, motivoiva haastattelu sekä ratkaisukeskeinen ja voimavaralähtöinen ohjaus (Haarala ym. 2015, 15-17.)

Terveydenhoitajan keskeinen osaamisalue on terveyttä edistävä terveydenhoitotyö. Terveydenhoitaja ottaa työssään huomioon yksilön, perheen ja yhteisön terveydenhoitotyön. Terveydenhoitaja edistää toiminnallaan terveellisen ja turvallisen toimintaympäristön muodostumista ja toimii yhteiskunnallisen terveydenhoitotyön sekä terveydenhoitotyön johtamisen ja kehittämisen mukaisesti. Terveydenhoitajalla on oltava ajankohtaista tietoa, jotta hän voi toimia kansan terveyden edistäjänä. Terveyttä edistävässä terveydenhoitotyössä terveydenhoitajan tulee hallita erilaiset työmenetelmät asiakkaiden kanssa, kuten voimavaroja tukeva ja voimaannuttava työote, dialogiset menetelmät sekä varhainen puuttuminen (Metropolia, 2017a.)

Terveyden edistämiseen kuuluu kyky tukea ja huomata syrjäytymisvaarassa olevia, sekä työskentely erilaisista kulttuureista tulevien asiakkaiden kanssa. Terveydenhoitotyössä terveydenhoitaja toimii lasta odottavan perheen, lapsen, kouluikäisen, nuoren ja hänen perheensä, työikäisen ja hänen yhteisönsä, sekä ikääntyneen ja hänen perheensä kanssa. Terveydenhoitajalta vaaditaan laajaa osaamista ja kykyä toimia moniammatillisessa työryhmässä. Terveellisen ja turvallisen ympäristön edistäjänä terveydenhoitajalta vaaditaan tietoja ja taitoja ottaa huomioon työssään tartuntataudit ja niiden ehkäisy sekä ympäristön vaikutukset turvallisuuteen. Terveydenhoitajalla on vastuu omasta ammattitaidostaan ja sen kehittämisestä (Metropolia 2017b.) Terveydenhoitajana voi työskennellä esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvoloissa, hyvinvointi neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, terveystasemilla, työterveydessä ja kotihoidossa (Laurea 2018).

2.1 Terveydenhoitajatyön elämäntilanteen eri vaiheet

Lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyö

Kun perhe alkaa odottaa lasta, terveydenhoitaja on tärkeässä roolissa naisen ja perheen tukemisessa uudessa elämäntilanteessa, muutosvaiheessa. Suomalaiset perheet ovat aktiivisia neuvolan asiakkaita ja odottavat neuvolassa terveydenhuollon ammattilaisilta sosiaalista, emotionaalista ja konkreettista tukea. Tämä korostuu uudessa elämäntilanteessa erityisesti ensimmäisen lapsen synnytyssä (Paunonen, M & Vehviläinen, J 1999, 157.)

Lasta odottavia perheitä terveydenhoitaja voi kohdata esimerkiksi neuvoloissa ja äitiyspoliklinikoilla. Terveydenhuollon ammattihenkilön vastuulla on jakaa tietoa ja antaa tukea erilaisiin raskauteen ja synnytykseen liittyviin epätietoisuutta aiheuttaviin kysymyksiin, sekä myös hoitaa erilaisia oireita ja vaivoja. Raskausaikana terveydenhuollon ammattilainen toteuttaa ennalta ehkäisevää terveydenhoitoa sekä naisen että koko perheen terveyden edistämiseksi (Paunonen ym. 1999, 157,169.)

Lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö

Lastenneuvolatyö kuuluu kansanterveyslain (1972/66) mukaiseen perusterveydenhuoltoon. Perhekeskeisen lastenneuvolatyön osa-alueisiin kuuluvat vahvasti muun muassa terveydenhoitajan asiantuntijuus ja yksilölliset ominaispiirteet (Paunonen ym. 1999, 290-297). Terveydenhoitaja on vanhempien kasvatustyön tukena ja hän auttaa vanhempia lapsen kehitykseen kuuluvien asioiden tuntemisessa. Lastenneuvolassa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä sekä tarvittaessa vanhemmille annetaan ohjeita. Lastenneuvolassa tavoitteena on, että terveydenhoitajan ja vanhempien välille syntyisi turvallinen vuorovaikutussuhde, jossa vaikeitakin pulmatilanteita pystyttäisiin käsittelemään luottamuksellisesti. (Muurinen ym. 2001, 39-40).

Lasten ja nuorten hoitotyössä lapsi pitää aina kohdata ensisijaisesti lapsena, yksilönä ja persoonana. Hoitoalan ammattilaisena otetaan koko perhe huomioon tilanteen ja mahdollisuuksien mukaan, sekä heitä yritetään osallistaa ja ohjata mahdollisimman paljon. Lasten ja nuorten hoitotyössä lasta pitää hoitaa niin, että hänen fyysinen, emotionaalinen ja sosiaalinen turvallisuutensa on aina taattu. Hoidon jatkuvuutta pitää tarkastella aina lapsen ja koko perheen kannalta: sairaala, neuvola, päiväkotiki, koulu ja koti (Muurinen ym. 2001, 13.)

Terveydenhoitajan työ jatkuu lastenneuvolasta saumattomasti kouluterveydenhuoltoon. Kouluikäisten terveydenhoitotyössä korostuvat verkostoituminen ja moniammatillinen yhteistyö kouluyhteisön ja alueen toimijoiden kanssa. Terveydenhoitaja tekee tiivistä yhteistyötä muun muassa neuvolan, päivähoidon ja perheen kanssa (Haarala ym. 2015, 280.)

Työikäisten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja työterveyshuolto

Työterveyslain (1383/2001) tavoitteena on edistää työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä, sekä edistää työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Työterveyshuollossa seurataan työntekijöiden terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa, sekä työyhteisön toimintaa. Terveydenhoitotyössä keskeistä on työikäisen väestön osallistaminen ja aktivoiminen oman terveytensä edistämiseen ja ylläpitämiseen (Haarala ym. 2015, 319.)

Työterveyshuollon tavoitteena on ylläpitää työkykyä ja terveyttä edistäviä palveluja työikäisen väestön työelämään osallistumisen tueksi. Tavoitteena on turvata ja hoitaa työssäkäyvän väestön terveyttä ja ehkäistä työperäisiä sairauksia. Työterveyshuollossa työskentelevä terveydenhoitaja pyrkii toiminnallaan edistämään työikäisen väestön hyvinvointia, elämän- ja työelämän laatua sekä tuottavuutta (Antti-Poika ym. 2006, 34.)

Alkoholista johtuvat haitat ovat olleet työikäisten yleisin kuolinsyy 2010-luvulla Suomessa ja muodostavat näin keskeisen osan kansanterveysongelmista (Kauhanen ym. 2013, 99.) Työterveyshuollossa toimivilla terveydenhuollon ammattihenkilöillä on muun muassa suuri rooli sellaisten henkilöiden tunnistamisessa, joilla on ongelmia alkoholinkäytön kanssa, sekä varhaisessa puuttumisessa.

Ikääntyneiden ja vanhusten sekä heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja eettinen toiminta terveydenhoitotyössä

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) varmistaa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisen mahdollistamisen. Terveydenhoitajat ovat iäkkäiden ihmisten ehkäisevien terveystalvveluiden asiantuntijoita. Ikääntyneiden kasvava osuus väestössä on iso yhteiskunnallinen haaste ja siinä tulee keskittyä ikääntyvien terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen (Haarala ym. 2015, 335.) Suomen väestö ikääntyy nopeasti elinajanodotteiden kasvaessa ja tästä syystä muistisairaudet ovat uusi ja merkittävä kansanterveyden haaste (Kauhanen ym. 2013, 99.)

Hoitotyön eettisyydessä on kyse inhimillisyydestä ja pyrkimyksestä edistää toisen ihmisen hyvää. Hoitotyön etiikka on tieteenala, jossa käsitellään oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan kysymyksiä osana ammatillista hoitotyötä (Leino-Kilpi, H & Välimäki, M 2004, 19.) Hoitoalan opiskelijoille pitäisi opettaa tietotaidon lisäksi myös tunteiden hallitsemista ja niiden käsittelyä (Edo-Gual ym. 2015).

Terveydenhoitajan työssä lähtökohtana on kunnioittaa ihmiselämää ja ihmisarvoa sekä suojella terveyttä ja kunnioittaa asiakkaan yksityisyyttä ja ainutlaatuisuutta. Terveydenhuollon ammattihenkilön pitää kohdella asiakkaitaan tasa-ar-

voisesti sekä tukea heidän omatoimisuuttaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Keskeisenä tehtävänä on myös syrjäytymisen ehkäisy ja väestön terveyserojen kaventaminen (Terveydenhoitajaliitto 2018.) Työntekijöitä sitovat oikeudelliset ja ammatilliset tehtävät sekä velvollisuudet (Mason-Whitehead ym. 2008, 147).

2.2 Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö

Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö

Terveydenhuollon ammattilainen on tietonsa ja kokemuksensa perusteella avainasemassa ihmisten tukemisessa ja auttamisessa, mikäli hän haluaa lisätietoja esimerkiksi omaa terveyttä koskevista asioista. On todettu, että ihminen ei aina yksin kykene vaalimaan terveyttään, ja tästä syystä terveydenhoitotyön yksi tärkeimmistä tehtävistä on ihmisten tukeminen heidän oman terveytensä ylläpitämisessä ja edistämisessä (Leino-Kilpi ym. 2014, 20-21.)

Terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädetään kansanterveystyöstä, jolla tarkoitetaan yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuvaa terveyden edistämistä. Siihen sisältyvät vahvasti myös tapaturmien ja sairauksien ehkäisy sekä yksilön sairaanhoito.

Kansanterveystyön kannalta hoitotyön vaikutuksella on suuri merkitys yhteiskunnassa terveyspalveluiden käyttäjien tukemisessa eri elämänkaaren vaiheissa huomioiden sen hetkiset yksilön terveyden voimavarat (Leino-Kilpi ym. 2004, 299). Mielenterveysongelmista, erityisesti masennuksesta on tulossa yksi Suomen ja koko maailman merkittävimmistä kansanterveyshaasteista (Kauhanen ym. 2013, 99).

Terveydenhoitajan toiminnan lähtökohdat

Terveydenhuoltolain (1326/2010) tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön terveyttä ja toimintakykyä, sekä kaventaa väestöryhmien terveyseroja. Terveydenhoitaja pyrkii toteuttamaan palveluissaan yhdenvertaista saatavuutta ja potilasturvallisuutta. Kuten kuvasta 1. nähdään, terveydenhoitajan työssä keskeisiä ovat erilaisten työmenetelmien hallinta, kuten varhainen puuttuminen, yhteisön terveyden edistäminen ja terveystyötytymisen muutoksen tukeminen.

Kuva 1. Terveystenhoitajan osaaminen (Haarala ym. 2015, 87).

Tartuntatautiin ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta

Tartuntatautilain (1227/2016) tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä. Lasten ja nuorten rokotusohjelman mukaisesti lapsi saa neuvolakäynneillä tavallisimpia ja haitallisimpia lastentauteja vastaan rokotukset. 16. ikävuoteen mennessä suomalainen lapsi on saanut 18 rokotetta yhdeksää eri tautia vastaan (Muurinen, E & Surakka, T 2001c, 40.) Terveystieteiden työssä keskeisiä osa-alueita ovat tartuntatautiin tunnistaminen, niiden ehkäisy ja hoito sekä rokotus (Haarala ym. 2015, 63).

Ympäristöterveyden edistäminen sekä yhteiskunnallinen ja monikulttuurinen terveydenhoitotyö

Yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten tunnistaminen on oleellinen osa terveydenhoitajan työtä, sekä niiden vaikutusten arviointi väestön käyttäytymiseen ja terveyteen. Terveystieteiden on toivottua osallistua väestön hyvinvointia koskevaan päätöksentekoon sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla (Haarala ym. 2015, 388-389.)

Terveystieteiden pitäisi nykyistä enemmän työssään ottaa huomioon erilaisten ympäristötekijöiden vaikutuksia kansanterveyteen. Erilaisia terveyteen vaikuttavia ympäristötekijöitä voidaan jaotella biologisiin, kemiallisiin, fysiologisiin, psykologisiin, esteettisiin ja ekonomisiin tekijöihin. Terveystieteiden pitäisi osata päätöksenteossään tunnistaa kyseisiä tekijöitä ja riskejä sekä punnita niiden mahdollisia haittoja yksilöllisesti jokaisen asiakkaan kohdalla (Kauhanen ym. 2013, 179-181.)

Ympäristövastuullisuus liittyy vahvasti terveydenhoitajan työhön ja ammatillisuuteen. Tämä näkyy terveydenhoitajan jokapäiväisessä työskentelyssä esimerkiksi kierrätyksessä, lajittelussa ja ekologisessa työtavassa. Ympäristövastuu toteutuu parhaiten, jos se sisältyy jo valmiiksi terveydenhoitajan omaan arvomaailmaan ja jos sitä toteutetaan jokapäiväisessä elämässä (Haarala ym. 2015, 75-82.)

Monikulttuurisessa hoitotyössä huomioidaan ihmisten kulttuuriset lähtökohdat, ja hoitosuhteissa tulee vallita tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Hoitotyön pää-

määränä on asiakkaan vahvuuksien löytäminen ja kulttuurisen taustan huomioiminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Ensisijainen haaste suomalaisen hoitotyön monikulttuuristumiselle ovat kasvavat maahanmuuttaja-asiakasmäärät (Abdelhamid ym. 2009, 18-25), jossa terveydenhoitajille haasteita tuovat muun muassa kielimuuri ja kulttuurierot.

2.3 Tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen terveydenhoitotyössä

Terveydenhoitajan pitää työssään seurata ajankohtaisia tutkimuksia, osata etsiä ajankohtaista tietoa ja hyödyntää sitä omassa työssään. Esimerkiksi muuttuvien lainsäädäntöjen vuoksi terveydenhoitajan työssä täytyy tietää, mistä pystyy hakemaan tutkimustietoa ja arvioida sitä kriittisesti. Terveydenhoitajalta odotetaan myös valmiuksia tehdä tutkimusta (Haarala ym. 2015, 362-363.)

Terveydenhoitajan työympäristö muuttuu jatkuvasti, mikä edellyttää jokaiselta ammattihenkilöltä kykyä kehittää omaa asiantuntijuuttaan. Koulutuksessa saavutetaan teoreettiset valmiudet, mutta käytännön työssä saadut valmiudet harjaannuttavat ammattiin (Haarala ym. 2015, 368-370.) Terveydenhoitotyössä on tärkeää jatkuvasti kehittää työtekniikoita asiakkaiden hoidon tehostamiseksi (Mason-Whitehead ym. 2008, 272).

Terveydenhoitajan työssä johtamisella voidaan tarkoittaa joko oman työn johtamista tai toisten työn johtamista. Jokaiselta terveydenhuollon ammattilaiselta vaaditaan oman työn organisointia, johtamista ja kriittistä tarkastelua. Terveydenhoitajan koulutuksella voi toimia tiimin tai työryhmän vastaavana, mutta esimiestehtäviin tarvitaan lisäkoulutusta (Haarala ym. 2015, 381.) Terveydenhuollon johtamisessa terveydenhuollon ammattilaisella tulee olla tarpeeksi vankka osaamis-pohja: tarvittavia tietoja, taitoja ja motivaatiota (Vuori 2005, 78).

3 Opinnäytetyön tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää terveydenhoitajaopintojen tuottamaa ammatillista osaamista Saimaan ammattikorkeakoulusta valmistuvilta ja 150 opinto-

pistettä opiskelleilta terveydenhoitajaopiskelijoilta. Tarkoituksena on kuvata valmistuvien terveydenhoitajien käsitystä omasta ammatillisesta osaamisestaan ja selvittää terveydenhoitajakoulutuksen kehittämistarpeita.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tilastollista tietoa Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopintojen tuottamasta ammatillisesta osaamisesta. Tutkimuksesta saatua tietoa pystytään käyttämään Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajakoulutuksen opintosuunnitelman ja kurssien sisältöjen kehittämiseen. Tutkimuksella tuodaan esille terveydenhoitajakoulutuksen kehittämistarpeita ammatillisen osaamisen nostamiseksi.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Minkälaiseksi valmistuvat terveydenhoitajaopiskelijat kokevat oman ammatillisen osaamisensa?
2. Mitkä ovat terveydenhoitajakoulutuksen kehittämisaalueita tulevaisuudessa valmistuvien terveydenhoitajaopiskelijoiden mielestä?

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa määritellään tutkimusongelma. Tutkimusongelma sisältää aihealueen valinnan, tavoitteiden asettamisen ja taustatietojen hankkimisen sekä aikaisempiin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen perehtymisen. Tutkimussuunnitelman laadintaan kuuluu tutkimuksen tavoitteen täsmentäminen, tutkimusmenetelmän valinta, aikataulun laatiminen, tietojen hankintatavasta päättäminen, perusjoukon ja otoksen määrittäminen, otanta menetelmän valitseminen ja aineiston käsittelytavasta päättäminen sekä myös tiedonkeruu välineen rakentaminen ja tiedon kerääminen, saadun tiedon käsitteleminen, analysoiminen, tuloksien raportoiminen ja johtopäätöksien teko sekä tuloksien hyödynnettävyyden pohtiminen (Heikkilä 2008, 25).

Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Kvantitatiivisella tutkimuksella muun muassa tarkastellaan muuttujien välisiä yhteyksiä. Muuttujat

tutkimuksessa ovat riippumattomia eli selittäviä, kuten vastaajien taustatiedot (ikä, sukupuoli tai koulutus) ja riippuvia eli selitettäviä, kuten vastaajien tyytyväisyys opintojen toteutukseen (Kankkunen, T & Vehviläinen-Julkunen, K 2009, 41.).

Määrällisessä tutkimuksessa kyselylomakkeita käytetään eniten aineistonkeruumenetelmänä. Aineisto voidaan kerätä myös esimerkiksi haastattelulla, systemaattisilla havainnoilla, kokeellisilla menetelmillä tai www-kyselyllä. (Kankkunen, T & Vehviläinen-Julkunen, K 2009, 86-93.). Opinnäytetyön aineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla oppilaitoksesta keväällä 2014 aloittaneilta eli keväällä 2018 valmistuvilta, sekä kaikilta terveydenhoitajaopiskelijoilta, joilla on yli 150 opintopistettä. Aineiston keruussa huomioitiin sekä päivätoteutus että monimuotototeutus. Keväällä 2018 terveydenhoitajia valmistui noin 30.

4.2 Kyselylomakkeen laadinta

Tutkimusaineiston keruuta varten tutkimukseen osallistuville tehtiin saatekirje (Liite 1), jossa selvennettiin tutkimuksen tarkoitusta eli miksi valmistuvien terveydenhoitajaopiskelijoiden ammatillista osaamista tutkitaan ja mihin tutkimustuloksia tullaan käyttämään. Saatekirjeessä selviää tutkimuksen noudattavan hyvää eettistä käytäntöä, eli siitä selviää tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus sekä anonymiteetin säilyminen.

Saatekirje tehtiin sähköiseen muotoon, ja se oli luettavissa ennen kyselyyn vastaamista. Saatekirjeeseen laitettiin opinnäytetyöntekijöiden yhteystiedot, josta meidät oli mahdollista tavoittaa tutkimuksesta heränneisiin kysymyksiin tai muihin asioihin liittyen. Tutkimukseen osallistuville selvitettiin tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet, sekä miten sähköiseen kyselylomakkeeseen vastataan.

Aineistonkeruulomake muodostui taustatietoja kartoittavista kysymyksistä sekä ammatillista osaamista kuvaavista väittämistä, joista suurin osa toteutettiin strukturoiduilla kysymyksillä. Kyselylomakkeen väittämät perustuivat Opetusministeriön (2006) laatimiin terveydenhoitajan ammatillisiin osaamisvaatimuksiin. Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat kunkin väittämän 5-portaisella asteikolla, (5=erittäin hyvin, 1=erittäin heikosti) minkälaiset valmiudet koulutus antoi heille ammatilliseen osaamiseen. Osiot on jaettu seuraavasti:

1. Terveydenhoitotyö elämänsä eri vaiheet
 - Lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyö
 - Lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö
 - Työikäisten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja työterveyshuolto
 - Ikääntyneiden/vanhusten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö
2. Eettinen toiminta terveydenhoitotyössä
3. Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö
 - Terveydenhoitajan toiminnan lähtökohdat
 - Terveydenhoitotyön ja terveyden edistämisen työmenetelmät
 - Tartuntatautien ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta
 - Ympäristöterveyden edistäminen
4. Yhteiskunnallinen ja monikulttuurinen terveydenhoitotyö
5. Tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen terveydenhoitotyössä
6. Avoin kysymys kehittämismielipiteistä

Kyselylomakkeen lopussa terveydenhoitajaopiskelijat saivat halutessaan kertoa oman mielipiteensä terveydenhoitajaopintojen sisällön kehittämistarpeista Saimaan ammattikorkeakoulussa.

4.3 Aineiston keruu

Aineiston keruuta varten saimme opintotoimistosta keväällä 2018 valmistuvien terveydenhoitajaopiskelijoiden ryhmien yhteyshenkilöiden tiedot, jotta kyselylomakkeet voitiin lähettää heidän sähköposteihinsa. Sähköpostiviestissä heitä pyydettiin välittämään kyselylomake koko ryhmälle. Kyselylomake linkitettiin kahdesti myös Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajat -Facebook ryhmään, jotta se tavoittaisi mahdollisimman monta valmistuvaa terveydenhoitajaopiskelijaa vastaamaan kyselyyn.

Tutkimuksessa käytettiin tarkoituksenmukaista otantaa, mikä tarkoittaa sitä, että tutkimukseen valitaan tietoisesti tietyt osallistujat (valmistuvat terveydenhoitajaopiskelijat, sekä terveydenhoitajaopiskelijat, jotka ovat opiskelleet vähintään 150

opintopistettä) vastaamaan kyselyyn (Kankkunen, T & Vehviläinen-Julkunen, K 2010, 85.)

Kyselylomakkeen alussa selvitettiin terveydenhoitajaopiskelijoiden yleisimpiä taustatietoja, kuten opiskelijoiden ikä, sukupuoli, opiskelumuoto, opintopisteet tällä hetkellä, aikaisemmat tutkinnot ja työkokemus. Aikaisemmillä tutkinnoilla ja työkokemuksella haluttiin ensisijaisesti selvittää, onko kyselyyn osallistuneilla opiskelijoilla aikaisempaa sosiaali- ja terveysalan tutkintoa tai työkokemusta ja eroavatko heidän näkemyksensä opiskelijoiden kanssa, joilla ei ole aikaisempaa sosiaali- ja terveysalan tutkintoa tai työkokemusta alalta.

Tutkimusaineisto kerättiin Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoilta sähköisen Webropol-kyselylomakkeen avulla. Tutkimuksessa käytettiin sähköistä kyselylomaketta, jolloin vastausten tilastollinen analysointi oli helppoa ja tutkimukseen osallistuneet opiskelijat pystyivät vastaamaan kyselyyn missä vain. Maarit Heikkilältä saimme syksyllä 2017 luvan käyttää hänen tekemää pro gradu- tutkielman "Koulutuksessa saavutetun ammatillisen osaamisen ja käytännön terveydenhoitotyön vastaavuus" -kyselylomaketta. Kyselylomaketta on muokattu Heikkilän luvalla vastaamaan paremmin opinnäytetyötämme.

4.4 Aineiston analysointi

Webropol- verkkokyselylinkki suljettiin viimeisen kerran maaliskuun viimeisenä päivänä 2018. Tutkimusaineisto analysoitiin huhtikuussa 2018 käyttämällä IBM SPSS Statistics 24- ohjelmaa. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää, mutta ne eivät ole yleistettävissä, sillä kyselyyn vastasi vain 13 terveydenhoitajaopiskelijaa.

Tutkimustulosten havainnollistamiseksi tehtiin Microsoft Word- ohjelmalla taulukot kyselylomakkeen kysymyksistä aihealueittain. Taulukoista selviää tutkimukseen osallistujien vastauksien keskiarvo. Keskiarvosta voidaan päätellä terveydenhoitajaopiskelijoiden oma näkemys siitä, kuinka he hallitsevat ja kokevat osaavansa terveydenhoitajaopinnoissa käytävät eri aihealueet. Raporttiin lisättiin terveydenhoitajaopiskelijoilta tulleita avoimia vastauksia terveydenhoitajaopintojen sisällön kehittämiseksi.

5 Eettiset näkökulmat

Tieteellinen tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa ja sen tulokset uskottavia vain, jos tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2017).

Tutkimuksen aineiston keruuta varten keväällä 2018 haettiin kirjallinen tutkimuslupa Saimaan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden rehtorilta Anneli Pirttilältä. Tutkimusaineisto kerättiin keväällä 2018. Tutkimuksessa on otettu asianmukaisesti huomioon muiden tutkijoiden työt ja saavutukset, sekä niihin viittaus on tapahtunut asiaankuuluvalla tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012, 6). Opinnäytetyöstä selviää, että tutkimuksessa on käytetty Maarit Heikkilältä saatua oikeutta käyttää ja muokata hänen aiemmin tekemäänsä pro gradu-tutkielman ”Koulutuksessa saavutetun ammatillisen osaamisen ja käytännön terveydenhoitotyön vastaavuus”- kyselylomaketta aineistonkeruuta varten.

Läpi tutkimuksen on noudatettu tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) (Asetus tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta 1347/1991.) laatimia hyvän tieteellisen tutkimuksen ohjeita, jotka ovat maamme keskeisin tutkimuseettinen ohjeisto. Tutkimuksen tulosten raportoinnissa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksen tulokset raportoitiin rehellisesti, sekä huolellisuutta ja tarkkuutta noudattaen. Tutkimuksessa käytettiin tieteellisesti ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus-, raportointi- ja arviointimenetelmiä. Tutkimuksen tulokset julkaistaan avoimesti, jolloin tutkimukseen osallistuneet henkilöt pääsevät tarkastelemaan tuloksia. Tutkimuksesta tulee ilmi opinnäytetyön tekijöiden asema, oikeudet, vastuut ja velvollisuudet. (Leino-Kilpi ym. 2014, 364-365.)

Osallistujille kerrottiin saatekirjeellä tutkimuksen tarkoituksesta, vapaaehtoisuudesta, luottamuksellisuudesta sekä vastaajan anonymiteetin säilymisestä. Kyselylomakkeeseen vastattiin nimettömänä. Osallistujilla oli oikeus aineiston keruun ajan selventäviin kysymyksiin sekä tutkimuksen keskeyttämiseen missä vaiheessa tahansa. Tutkimukseen osallistujien kyselyyn vastaaminen katsottiin suostumukseksi osallistua tutkimukseen. Tutkimukseen osallistujilla on oikeus saada tutkimustulokset tutkimuksen päätyttyä. (Leino-Kilpi ym. 2014, 368.)

Tutkimustulosten säilyttämisessä ja käsittelyssä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimustuloksia käsitelivät vain opinnäytetyön tekijät ja tutkimustulokset on pidetty salassa. Tutkimustulokset on myös hävitetty asiankuuluvalla tavalla tutkimustulosten raportoinnin päätyttyä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

6 Tulokset

Kaikki kyselyyn vastanneet terveydenhoitajaopiskelijat olivat naisia (n=13). Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden ikäjakauma oli 20 -44 vuotta. Vastanneista yhdeksän opiskelijaa (69,2%) opiskeli päivätoteutuksessa ja neljä opiskelijaa (30,8%) opiskeli monimuotototeutuksessa. Tutkimukseen osallistuneista kuudella opiskelijalla (46,2%) oli lähihoitajan tutkinto ja seitsemällä opiskelijalla (53,8%) ei ollut aikaisempaa sosiaali- ja terveysalan tutkintoa. Sosiaali- ja terveysalan työkokemusta 1-5 vuotta oli kahdeksalla opiskelijalla (61,5%) kun taas viidellä opiskelijalla (38,5%) ei ollut alan työkokemusta ollenkaan.

6.1 Terveydenhoitajatyön elämäntulun eri vaiheet

Lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyö

Kyselyssä käytettiin arviointiasteikkoa 5-1, jossa 5 tarkoittaa osaan erittäin hyvin, 1 tarkoittaa osaan erittäin heikosti.

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat oman ammatillisen osaamisensa lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyössä keskinkertaiseksi (ka 3,13, n=13) (Taulukko 1). Lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyössä terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat omaavansa parhaat valmiudet raskauteen ja synnytykseen liittyvien riskitekijöiden tunnistamiseen ja toimiin niiden ehkäisemiseksi (ka 3,54, n=13). Selvästi heikoimmaksi valmiudeksi opiskelijat arvioivat imetysohjauksen (ka 2,85, n=13).

	Ka (n=13)
7.Tunnen äitiyshuollon palvelujärjestelmän ja osaan toimia yhteistyössä äitiystyössä äitiyshuollon muiden asiantuntijoiden kanssa.	3,00
8.Osaan tukea kokonaisvaltaisesti lasta odottavan perheen hyvinvointia ja voimavaroja perheen yksilöllisessä elämäntilanteessa.	3,15
9.Osaan tukea isää ja äitiä vanhemmuuteen kasvussa ja parisuhhteessa.	3,15
10.Osaan toteuttaa perhevalmennusta.	2,92
11.Osaan toteuttaa imetysohjausta.	2,85
12.Osaan seurata odottavan äidin ja sikiön terveyttä ja hallita siihen liittyvät seulontamenetelmät.	3,08
13.Osaan tunnistaa raskauteen ja synnytykseen liittyviä riskitekijöitä ja toimia niiden ehkäisemiseksi.	3,54
14.Osaan tunnistaa erityistarkkailua ja tukea vaativat äidit ja perheet seurannassa, jatkohoitoon ohjauksessa ja hoidossa.	3,23
15.Osaan ohjata ja tukea asiakkaita seksuaaliterveyteen ja perhesuunnitteluun liittyvissä asioissa.	3,23

Taulukko 1. Vastaajien osaaminen lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyössä

Lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat oman osaamisensa hieman keskinkertaista paremmaksi lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyössä (ka 3,27, n=13) (Taulukko 2). Heikommaksi valmiudeksi tällä osa-alueella koettiin toimiminen koulu yhteisössä ja oppilashuollossa alan asiantuntijana (ka 2,92, n=13).

	Ka (n=13)
16.Tunnen lasten, kouluikäisten ja nuorten palvelu- ja tukijärjestelmät ja osaan toimia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	3,00
17.Osaan arvioida ja tukea itsenäisesti lapsen, kouluikäisen ja nuoren kasvua ja kehitystä sekä pystyn arvioimaan elintapojen merkitystä terveydelle.	3,46
18.Hallitsen kehityksen eri osa-alueiden seurannan ja seulontamenetelmät lastenneuvolatyössä, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä keskeiset jatkohoitoon ohjaamisen tavat.	3,08
19.Osaan tunnistaa lapsen, kouluikäisen ja nuoren terveyden, turvatomuuden ja sosiaalisen kehityksen riskejä ja häiriöitä sekä osaan puuttua niihin varhain.	3,46
20.Osaan arvioida lapsen, kouluikäisen ja nuoren erityistuen- ja hoidon tarvetta yhteistyössä perheiden ja muiden hoidontarpeen arviointiin osallistuvien kanssa.	3,31
21.Osaan käyttää terveysneuvonnan työmenetelmiä kulloinkin ajankohtaisilla alueilla, esim. mielenterveys, painonhallinta, päihteet, seksuaaliterveys, syrjäytyminen, väkivalta.	3,46
22.Osaan toimia yhteistyössä perheiden ja eri sidosryhmien kanssa turvallisen kasvuympäristön ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.	3,46
23.Osaan toimia kouluyhteisössä ja oppilashuollossa alani asiantuntijana.	2,92

Taulukko 2. Vastaajien osaaminen lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyössä

Työikäisten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja työterveyshuolto

Työikäisten terveydenhoitotyön ja työterveyshuollon osaamisen terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat keskinkertaiseksi (ka 3,04, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat vahvimaksi osa-alueekseen työikäisen väestön kansanterveydeliset ja yhteiskunnalliset painopistealueet sekä toiminnan kansansairauksien ehkäisemiseksi (ka 3,69, n=13). Selvästi heikommaksi osa-alueeksi koettiin sekä

työterveystarkastusten toteuttaminen ja toimenpide-ehdotusten tekeminen työolojen parantamiseksi (ka 2,69, n=13) että työympäristön fyysikaalisten, kemiallisten ja biologisten altisteiden ja fyysisten sekä psykososiaalisten kuormitustekijöiden arviointi työntekijän terveydelle ja hyvinvoinnille (ka 2,69, n=13) (Taulukko 3).

	Ka (n=13)
24.Tiedän työikäisen väestön kansanterveydelliset ja yhteiskunnalliset painopistealueet ja pystyn toimimaan kansansairauksien ehkäisemiseksi.	3,69
25.Osaan toimia työterveyshuollon moniammatillisessa työryhmissä, tiimeissä ja verkostoissa eri toimijoiden ja yhteistyö tahojen kanssa.	3,08
26.Tunnistan työympäristön fyysikaalisia, kemiallisia ja biologisia altisteita ja fyysisiä ja psykososiaalisia kuormitustekijöitä ja osaan arvioida niiden merkitystä työntekijän ja työyhteisön terveydelle ja hyvinvoinnille.	2,69
27.Toteutan terveystarkastuksia ja osaan tehdä toimenpide ehdotuksia työolojen parantamiseksi ja seurata niiden toteutumista.	2,69
28.Osaan tukea työntekijöiden ja työyhteisön työhyvinvointia, työkykyä, työssä selviytymistä ja tarvittaessa osaan ohjata työntekijöitä hoitoon, työkykyä ylläpitävään toimintaan ja kuntoutukseen.	3,00
29.Tiedän keskeiset työperäiset sairauden ja ammattitaudit ja kykenee arvioimaan niiden merkitystä työntekijöiden terveydelle sekä motivoida työntekijöitä ja työyhteisöjä niiden ehkäisyyn.	3,08

Taulukko 3. Vastaajien osaaminen työikäisten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja työterveyshoitotyössä

Ikääntyneiden tai vanhusten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö sekä eettinen toiminta terveydenhoitotyössä

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa ikääntyneiden terveydenhoitotyön osa-alueet kokonaisuudessaan erittäin hyvin (ka 3,99, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa parhaiten hyvän, arvokkaan ja turvallisen

ikäntymisen edistämisen (ka 4,46, n=13). Heikoimmaksi koettiin toimintamuotojen ja työmenetelmien valinta asiakkaan tai ympäristön vaatimusten perusteella (ka 3,54, n=13), vaikka se on myös vastausten perusteella koettu vahvaksi osaamiseksi (Taulukko 4).

Eettinen osaaminen on koettu vahvimaksi osaamisalueeksi koko terveydenhoitajaopintojen tuottamasta sisällöstä (ka 4,42, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat terveydenhoitajan ammattietiikan, arvojen ja keskeisten periaatteiden mukaan parhaimmaksi osa-alueeseen (ka 4,46, n=13) (Taulukko 4).

	Ka (n=13)
30.Edistän omalla toiminnallani hyvää, arvokasta ja turvallista ikään- tymistä.	4,46
31.Osaan arvioida itsenäisesti ikään- tymisen vaikutuksia ja merkityksiä ihmisten terveydentilaan ja toimintakykyyn.	4,15
32.Tunnen ikääntyneen/vanhuksen terveystarpeet ja terveys- neuvonnalliset erityispiireet.	4,23
33.Osaan käyttää erilaisia toimintamuotoja ja työmenetelmiä asiak- kaan ja hänen läheistensä, yhteisön ja ympäristön vaatimusten ja haasteiden mukaan esim. neuvola- ja terveystarkastustoiminta, enna- koivat kotikäynnit, terveyttä ja toimintakykyä sekä kuntoutusta tukeva toiminta.	3,54
34.Hallitsen moniammatillisen yhteistyö ikääntyneen/vanhuksen tar- vitseman sairaan- ja terveydenhoitotyön toteuttamiseksi vastuualueel- lani.	3,92
35.Osaan hyödyntää terveysteknologian käyttömahdollisuuksia eri- ikäisten ihmisten terveydenhoitotyössä.	3,69
36.Osaan toimia terveydenhoitajan ammatin etiikan arvojen ja kes- keisten periaatteiden mukaisesti.	4,46
37.Toimin väestön terveys erojen vähentämiseksi tukien asiakkaiden itsemääräämisoikeutta, omatoimisuutta ja kunnioittaa asiakkaiden omia arvoja.	4,38

Taulukko 4. Vastaajien osaaminen ikääntyneiden tai vanhusten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyössä sekä eettisessä toiminnassa terveydenhoitotyössä.

6.2 Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö

Terveydenhoitajan toiminnan lähtökohdat

Taulukosta 5. selviää, että kyselyyn vastanneet opiskelijat kokevat hallitsevansa terveydenhoitajatyön toiminnan lähtökohdat erittäin hyvin (ka 3,85, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat kokevat terveydenedistämisen pohjalle perustetun työn hyvin hallituksi osa-alueeksi, ja he osaavat ottaa yksilön lisäksi huomioon myös perheen, yhteisön ja ympäristön (ka 4,00, n=13).

	Ka (n=13)
38.Perustan työni laajaan terveydenedistämisen käsityksen, joka ottaa yksilön lisäksi huomion perheen, yhteisön ja ympäristön.	4,00
39. Tunnen väestön terveydentilan sekä siihen vaikuttavat tekijät ja osaan seurata sitä informaatioteknologiaa hyödyntämällä.	3,85
40. Hallitsen keskeiset terveyden edistämisen sisältöalueet ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, esim. mielenterveys, päihteet, ravitseminen.	3,77
41.Toimin verkostotyön ja voimavaralähtöisen toimintamallin mukaisesti huomioiden yksilön, perheen, yhteisön ja väestön terveystarpeet.	3,77
42.Osaan käyttää näyttöön perustuvia työmenetelmiä terveyden edistämisen vaikuttavuuden lisäämiseksi.	3,85

Taulukko 5. Vastaajien osaaminen terveyden edistämässä ja kansanterveystyössä.

Terveydenhoitotyön ja terveyden edistämisen työmenetelmät

Opiskelijat arvioivat terveyden edistämisen työmenetelmien hallitsemisensa hyväksi (ka 3,56, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa parhaiten dialogisen keskustelun ja asiakaslähtöiset toimintatavat omassa työskentelyssään (ka 4,31, n=13). Selvästi heikoimpana on koettu terveystarkastusten ja

seulontatutkimusten toteuttaminen, asiakkaiden hoidontarpeen arviointi sekä jatkotoimista huolehtiminen (ka 3,08, n=13) (Taulukko 6).

	Ka (n=13)
43.Osaan käyttää yksilö-, perhe-, yhteisö- ja väestölähtöisten ja kuntouttavan työtteen menetelmiä.	3,69
44.Hallitsen erilaiset työmuodot, kuten vastaanottotoiminta eri toimintaympäristöissä ja kotikäynneillä.	3,69
45.Hallitsen terveystarkastusten ja seulontatutkimusten toteuttamisen, asiakkaiden hoidon tarpeen arvioinnin sekä jatkotoimista huolehtimisen.	3,08
46.Tunnistan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen terveyttä uhkaavat tekijät ja minulla on valmiudet puuttua niihin.	3,62
47.Hallitsen dialogisen keskustelun ja asiakaslähtöiset toimintatavat, esim. varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen, varhaisen puuttumisen ja puheeksioton, interventiivisen keskustelun.	4,31
48. Hallitsen ryhmätyömenetelmiä ja vertaisryhmien ohjaamisen.	3,62
49. Hyödynnän informaatio- ja terveysteknologiaa asiakkaiden ohjauksessa sekä aktivoin asiakkaita hyödyntämään erilaisia palveluja, esimerkiksi nettineuvola, puhelin- ja sähköpostineuvonta, internet-keskustelukanavat.	3,23
50. Osaan toimia avosairaanhoidon vastaanotolla.	3,23

Taulukko 6. Vastaaajien osaaminen terveydenhoitotyön ja terveyden edistämisen työmenetelmissä

Tartuntatautien ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta

Tartuntatautien ehkäisy, hoidon ja rokotustoiminnan terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat keskiarvoa vahvemmaksi osaamisalueeksi (ka 3,64, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa parhaiten tartuntatautien ehkäisy koti- maassa (ka 3,85, n=13), kun taas kansanvälisten tartuntatilanteiden ja ohjeistuksien seuraaminen on saanut huomattavasti heikomman arvion (ka 3,31, n=13) (Taulukko 7).

	Ka (n=13)
51.Osaan toteuttaa rokotusohjelmaa ja toimia eri ikäisten rokottamistoiminnan asiantuntijana.	3,77
52.Hallitsen kotimaassa esiintyvien tarttuvien tautien ehkäisyä ja hoidon yhdessä muiden terveydenhuollon työntekijöiden ja terveysviranomaisten kanssa.	3,85
53.Seuraan kansallista ja kansainvälistä tartuntatautilannetta ja toimin ohjeiden mukaisesti.	3,31
54.Tunnen matkailijoiden terveysneuvonnan ja rokotustoiminnan.	3,62

Taulukko 7. Vastaajien osaaminen tartuntatautiin ehkäisy, hoito ja rokotustoiminnassa

Ympäristöterveyden edistäminen ja yhteiskunnallinen ja monikulttuurinen terveydenhoitotyö

Ympäristöterveyden edistämisen tietotaidot koetaan keskinkertaista parempana (ka 3,77, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat kokevat tapaturmien ehkäisytyön ja ensiavun hallinnan taitonsa erittäin hyvinä (ka 4,23, n=13), kun taas elinympäristön terveysriskien tunnistaminen koetaan selvästi heikompana (ka 3,38, n=13) (Taulukko 8).

Kuten taulukosta 8. nähdään, kokonaisuudessaan yhteiskunnallisen ja monikulttuurisen terveydenhoitotyön osaaminen on koettu hieman keskivertoa heikomaksi (ka 2,97, n=13). Yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten ja erilaisten kulttuuriympäristöissä käytettyjen työmuotojen on arvioitu kuitenkin olevan hyvin hallussa (ka 3,54, n=13). Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat heikoimmaksi osaamisensa oman alan perusvalmiuksissa yrittäjyydestä (ka 1,92, n=13).

	Ka (n=13)
55.Edistän ympäristön terveyttä toimimalla ympäristövastuullisesti kestävää kehitystä tukien.	3,69
56.Tunnistan ympäristöperäisiä terveysriskejä ja osallistun tehtäväkuvani mukaan elinympäristön ja ympäristöohjelmien toteutukseen ja arviointiin erilaisissa työryhmissä.	3,38
57.Toimin suunnitelmallisesti koti-, työ ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyössä ja hallitsen ensiavun.	4,28
58.Tunnistan yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ja niiden sairauksia sekä tehtävänkuvani mukaisesti pyrin vaikuttamaan niihin ennaltaehkäisevästi. (Esimerkiksi työttömyys, syrjäytymisen uhka) tai myönteisesti (Esimerkiksi terveydelliset vaikutukset, tasa-arvon toteutuminen)	3,46
59.Osaan toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja erilaisissa kulttuuriympäristöissä. (Muun muassa etniset ryhmät, maahanmuuttajat) käyttäen alue- ja väestölähtöisiä työmuotoja.	3,54
60.Omaan perusvalmiudet oman alani yrittäjyydestä.	1,92

Taulukko 8. Vastaajien osaaminen ympäristöterveyden edistämässä ja yhteiskunnallisessa ja monikulttuurisessa terveydenhoitotyössä

6.3 Tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen terveydenhoitotyössä

Kaiken kaikkiaan tutkimus- ja kehittämistyö sekä terveydenhoitotyön johtaminen koettiin reilusti keskivertoa paremmaksi (ka 3,60, n=13). Oman ammattitaidon kehittäminen, oman työkyvyn ylläpitäminen ja oman työn tuloksellisuuden seuraminen on koettu parhaimpana osa-alueena (ka 4,15, n=13). Opiskelijat arvioivat hallitsevansa projekti-, tutkimus- ja kehittämistyön perusteet terveydenhuollossa heikoiten (ka 2,77, n=13) (Taulukko 9).

	Ka (n=13)
61.Hallitsen projekti-, tutkimus- ja kehittämistyönperusteet terveydenhoitotyössä.	2,77
62.Osaan käyttää terveydenhoitotyötä koskevassa päätöksenteossa tutkimustietoa, muuta parasta saatavilla olevaa ajantasaista tietoa sekä hyödyntää konsultointia.	3,85
63.Osaan soveltaa laadunhallinnan menetelmiä terveydenhoitotyössä sekä vastata omalta osaltani terveydenhoitotyön laadusta ja sen kehittämisestä.	3,15
64.Osaan toimia terveydenhoitotyön asiantuntijana moniammatillisissa työryhmissä ja johtaa ja koordinoida niiden toimintaa.	3,31
65.Osaan ylläpitää ja kehittää omalta osaltani työyhteisön toimivuutta.	4,00
66.Osaan kehittää ammattitaitoani ja seurata aktiivisesti oman työni tuloksellisuutta sekä ylläpitää työ- toimintakykyäni.	4,15
67.Tunnen työnhjauksen merkityksen oman ammatillisen kasvuni tukemisessa ja työyhteisön toiminnan kehittämisessä.	4,00

Taulukko 9. Vastaajien osaaminen tutkimus- ja kehittämistyössä sekä terveydenhoitotyön johtamisessa

7 Pohdinta

Terveydenhoitajaopiskelijat toivoivat selvästi enemmän painotusta oman alan opintoihin sekä lähiopetuksen sekä käytännön harjoittelutuntien lisäämistä. *Valmistumisvaiheessa olevien suuhygienistiopiskelijoiden ammatillinen osaaminen* tutkimusartikkelissa Pietikäinen ym. (2011) arvioivat opiskelijoiden kokevan osaavansa parhaiten sen, mitä he olivat usein koulussa harjoitelleet.

Terveydenhoitajaopiskelijat korostivat, että kädentaitojen merkitystä tulisi painottaa opiskeluissa enemmän, ja he toivoivat myös enemmän käytännönläheisiä aineita, lähiopetusta sekä käytännön harjoittelutunteja. *Toisen asteen ammatillisen*

tutkinnon suorittaneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden kuvauksia hoitotyön osaamisesta koulutuksen alku- ja loppuvaiheessa tutkimuksessa Rissanen ym. (2008) selvittivät kliinisen osaamisen olevan vahvasti yhteydessä harjoittelujaksoihin. Terveydenhoitajaopiskelijat kokivat myös, että teoriassa ei aina painoteta terveydenhoitajan työn kannalta oleellisimpia sisältöjä, ja että terveydenhoitajaopinnot on työstetty, ja aiheet käydään läpi todella nopeasti. Opiskelijat ilmaisivat myös huolensa siitä, että toisinaan eri kursseilla on päällekkäisyyksiä, ja osa tärkeistä asioista jää päällekkäisyyksien takia itseopiskelun varaan. Seuraavissa kappaleissa olemme pohtineet omissa kategorioissaan terveydenhoitajaopiskelijoiden koettua osaamista ja siihen mahdollisesti vaikuttaneita tekijöitä.

IBM SPSS Statistics 24 -ohjelmalla ristiintaulukoidessa selvisi, että opiskelijoiden, joilla oli aikaisempi sosiaali- ja terveystalantutkinto (lähihoitaja) ja opiskelijat, joilla ei ollut aikaisempaa sosiaali- ja terveystalantutkintoa, vastaukset eivät tutkimuksen kannalta eronneet merkittävästi toisistaan. Aikaisemmalla sosiaali- ja terveystalant työkokemuksella ei myöskään ollut merkittävää eroa niiden opiskelijoiden vastauksiin, joilla ei ollut ollenkaan oman alan työkokemusta. Pietikäisen ym. (2011) tutkimuksessa suuhygienistiopiskelijoiden aikaisempi terveydenhuoltoalan koulutus oli yhteydessä koettuun osaamiseen.

7.1 Terveydenhoitajatyön elämäntulon eri vaiheet

Lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyö

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat oman ammatillisen osaamisensa lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyössä keskinkertaiseksi (Taulukko 1). Opiskelijat kokivat itsenäisesti opiskeltavaa materiaalia olevan liikaa. *Neuvolaopinnot olivat hyvin pintapuoliset ja oman osaamisen olen saanut oman lapsen myötä monessa asiassa.* Saimaan ammattikorkeakoulussa Lasta odottavien ja lapsiperheiden terveydenhoitajatyön syventävä kurssi on 12 opintopisteen laajuinen kokonaisuus, josta 4,5 opintopistettä on itsenäisesti opiskeltavaa ennen kurssin alkua (SoleOPS 2018). Keskinkertaisesti arvioitu osaaminen saattaa johtua siitä, että lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyö -kurssia tai harjoittelujaksoa ei oltu tätä tutkimusta tehdessä vielä käyty, sillä se on ajoitettu opintojen loppuvaiheelle.

Kyselyyn vastanneet terveydenhoitajaopiskelijat, jotka ovat opiskelleet 150 opintopistettä ovat saattaneet valita vastausvaihtoehdon *3 en osaa sanoa*, joka näkyy keskinkertaisena keskiarvona osaamisessa. Maarit Heikkilän terveydenhoitajakoulutuksessa saavutettu osaaminen pro gradu -tutkielmassa (2015) terveydenhoitajat kokivat lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyössä parhaimpana osaamisalueenaan odottavan äidin ja sikiön terveyden seurannan sekä siihen liittyvät seulontamenetelmät, joiden osaaminen kertyy tekemällä käytännön työtä.

Lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat oman osaamisensa hieman keskinkertaista paremmaksi lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyössä. Maarit Heikkilän pro gradu –tutkielmassa (2015) terveydenhoitajat kokivat osaavansa parhaiten yhteistyön perheiden ja eri sidosryhmien kanssa.

Heikommaksi valmiudeksi tällä osa-alueella koettiin toimiminen kouluyhteisössä ja oppilashuollossa alan asiantuntijana (Taulukko 2). Syventävät opinnot sekä harjoittelu kouluterveydenhuollossa ovat saattaneet puuttua vielä osalta kyselyyn vastanneilta, mikä on saattanut vaikuttaa yleisesti koettuun osaamiseen. Osa opiskelijoista on saattanut käydä opinnot ja arvioida osaamisensa teorian tiedon pohjalta ja osa on saattanut arvioida osaamisensa pelkästään mielikuvien perusteella.

Työikäisten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja työterveyshuolto

Työikäisten terveydenhoitotyön ja työterveyshuollon osaamisen terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat keskinkertaiseksi. Keskinkertaiseksi arvioitu osaaminen työikäisten terveydenhoitajatyössä saattaa johtua kuitenkin siitä, että suurella osalla on saattanut olla kyseinen kurssi vielä käymättä, sillä se sijoittuu opintojen loppuvaiheeseen ja näin ollen opiskelijat ovat valinneet vastausvaihtoehdon *3 en osaa sanoa*. (Taulukko 3).

Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmaan (2015) vastanneet terveydenhoitajat arvioivat osaavansa parhaiten toimia työikäisten kansansairauksien ehkäisemiseksi. Tämä vahvasti koettu osaaminen saattaa olla sidoksissa jo kertyneeseen työkokemukseen käytännössä.

Ikääntyneiden tai vanhusten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö sekä eettinen toiminta terveydenhoitotyössä

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa ikääntyneiden terveydenhoitotyön osa-alueet kokonaisuudessaan erittäin hyvin. Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa hyvän, arvokkaan ja turvallisen ikääntymisen edistämisen parhaiten, ja tämän osa-alueen tulokset yhtenivät Maarit Heikkilän pro gradu-tutkielman (2015) tulosten kanssa. Ikääntyneiden terveydenhuolto liittyy monien opiskelijoiden harjoittelujaksoihin, mikä saattaa olla positiivisesti yhteydessä koettuun vahvaan osaamiseen. Heikoimmaksi koettiin toimintamuotojen ja työmenetelmien valinta asiakkaan tai ympäristön mukaan, vaikka se on myös vastausten perusteella koettu vahvaksi osaamiseksi (Taulukko 4). Ikääntyneiden terveydenhoitotyön opinnot ovat opintojen alussa ensimmäisenä lukuvuotena, joten osaaminen on ehtinyt syventyä opintojen edetessä.

Eettinen osaaminen on koettu vahvimaksi osaamisalueeksi koko terveydenhoitajaopintojen tuottamasta sisällöstä. Terveydenhoitajan ammatin etiikan ja arvojen mukaan toimiminen koettiin myös vahvimaksi osa-alueeksi Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmassa (2015). Suurella osalla hoitoalan opiskelijoista ammattietiikka ja hoitotyön arvot sisältyvät jo vahvasti omaan arvomaailmaan ja jokapäiväiseen elämään. Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat terveydenhoitajan ammattietiikan, arvojen ja keskeisten periaatteiden mukaan toimimisen parhaimmaksi osa-alueeksi (Taulukko 4.) Monien kurssien sisältöön on linkitetty vahvasti eettinen osaaminen, ja tämä on varmasti yksi iso syy, miksi eettinen osaaminen on koettu vahvimaksi osaamiseksi terveydenhoitajaopintojen tuottamasta sisällöstä.

7.2 Terveyden edistäminen ja kansanterveystyö

Kyselyyn vastanneet opiskelijat kokevat hallitsevansa terveydenhoitajatyön toiminnan lähtökohdat erittäin hyvin. Terveydenhoitajaopiskelijat kokevat terveydenedistämisen pohjalle perustetun työn hyvin hallituksi osa-alueeksi, ja he osaa- vat ottaa yksilön lisäksi huomioon perheen, yhteisön ja ympäristön (Taulukko 5.) Terveydenhoitajatyön toiminnan lähtökohtiin terveydenhoitajaopiskelijat pääse- vät perehtymään opintojen kolmantena vuonna. Suuri osa kyselyyn vastanneista

opiskelijoista oli suorittanut kyseiset opinnot ja saanut harjoitella terveyden edistämisen toimintamalleja myös käytännön harjoittelussa terveydenhoitajan roolissa. Tämä käytännön harjoittelu yhdessä teoriaopintojen kanssa on varmasti vaikuttanut positiivisesti siihen, että terveydenhoitajaopiskelijat kokevat oman osaamisensa erittäin hyvänä.

Terveydenhoitotyön ja terveyden edistämisen työmenetelmät

Opiskelijat arvioivat terveyden edistämisen työmenetelmien hallitsemisensa hyväksi. Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa parhaiten dialogisen keskustelun ja asiakaslähtöiset toimintatavat omassa työskentelyssään. Selvästi heikoimpana on koettu terveystarkastusten ja seulontatutkimusten toteuttaminen, asiakkaiden hoidontarpeen arviointi sekä jatkotoimista huolehtiminen (Taulukko 6), joka koettiin Maarit Heikkilä pro gradu -tutkielmassa (2015) parhaimpana osa-alueena. *Erityisesti teoriassa on painotettu paljon terveydenhoitajan työmenetelmiä ja erilaisia vuorovaikutustaitoja. Sen sijaan enemmän tulisi mielestäni painottaa kädentaitojen merkitystä ja opetella niitä eri kursseilla enemmän.* Tästä voidaan päätellä, että käytännön harjoittelulla sekä työkokemuksella on suuri vaikutus koettuun osaamiseen. Opiskelijat kokivat, että käytännön toimintatavat sekä kädentaitojen harjoittaminen jäävät usein työharjoittelupaikkojen vastuulle.

Terveydenhoitajaopinnoissa monissa eri kursseissa tulevat esiin dialoginen vuorovaikutus ja asiakaslähtöiset toimintatavat. Terveydenhoitajaopinnoissa harjoitustuntien, jossa toimintatapoja käytännössä voisi harjoitella, määrä on vähäinen, ja tämä osaltaan voi vaikuttaa opiskelijoiden omaan arvioon siitä, etteivät käytännön työmenetelmät ole kovin hyvin hallussa.

Tartuntatautien ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta

Tartuntatautien ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta arvioitiin keskivertoa vahvemmaksi osaamisalueeksi opinnäytetyön kyselyyn vastanneiden terveydenhoitajaopiskelijoiden keskuudessa (Taulukko 7), kuten myös Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmassa (2015). Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijat, sekä Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmaan (2015) vastanneet terveydenhoitajat kokivat

kansainvälisen tartuntatautilanteen seuraamisen sekä toimintaohjeiden mukaisesti toimimisen heikoimpana osaamisalueenaan.

Saimaan ammattikorkeakoulussa rokotusosaamisen kurssi opiskellaan itsenäisesti verkko-opintoina ja siitä saa erillisen todistuksen. Tartuntatautien ehkäisy, hoidon ja rokotustoiminnan opinnoissa käydään läpi tartuntatautien perusteet sekä syventävä osaaminen. Tämä opintojen kokonaisuus on varmasti vaikuttanut opiskelijoiden positiiviseen kokemukseen omasta osaamisestaan. Lisäksi monissa työharjoitteluissa harjoitellaan paljon muun muassa rokotustoimintaa, ja se näyttäytyy hyvin koettuna osaamisena opiskelijoiden keskuudessa.

Ympäristöterveyden edistäminen ja yhteiskunnallinen ja monikulttuurinen terveydenhoitotyö

Tutkimusjoukkomme koko ympäristöterveyden edistämisen tietotaidot keskimääräistä parempina. Terveystenhoitajaopiskelijat kokevat tapaturmien ehkäisytyön ja ensiavun hallinnan taidot erittäin hyvinä, kun taas elinympäristön terveystarpeiden tunnistaminen koetaan selvästi heikompana, vaikka keskimääräistä parempina (Taulukko 8). Terveystenhoitajaopintoihin sisältyy kaksi ensiapu kurssia, joilla on voinut olla positiivinen vaikutus koettuun osaamiseen. Tulokset olivat yhteneväiset Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielman (2015) tulosten kanssa.

Kuten taulukosta 8. selvisi, kokonaisuudessaan yhteiskunnallisen ja monikulttuurisen terveydenhoitotyön osaaminen koettiin hieman keskimääräistä heikommaksi. Yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten ja erilaisten kulttuuriympäristöissä käytettyjen työmuotojen on arvioitu kuitenkin olevan hyvin hallussa. Terveystenhoitajaopinnoissa ei ole suoraan monikulttuurisuuteen suunnattua työharjoittelua. Kaikille kyselyyn vastanneille opiskelijoille ei välttämättä ole tullut työharjoitteluissa eri kulttuureista tulleita asiakkaita vastaan, jossa oma ammatillinen osaaminen ja työskentely monikulttuurisuuden parissa kehittyisivät käytännössä, ja tämä on saattanut vaikuttaa siihen, miksi opiskelijat kokevat oman osaamisensa keskimääräistä heikommaksi.

Terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat heikoimmaksi osaamisensa oman alan perusvalmiuksissa yrittäjyydestä. Yrittäjyyttä tukeva kurssi Saimaan ammattikorkeakoulussa toteutetaan itsenäisinä verkko-opintoina, mikä on saattanut vaikuttaa selvästi puutteellisenä koettuun osaamiseen.

Tutkimus- ja kehittämistyö sekä johtaminen terveydenhoitotyössä

Kaiken kaikkiaan tutkimus- ja kehittämistyö sekä terveydenhoitotyön johtaminen koettiin selvästi keskivertoa paremmaksi. Oman ammattitaidon kehittäminen, oman työkyvyn ylläpitäminen ja oman työn tuloksellisuuden seuraaminen on koettu parhaimpana osa-alueena, kun Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmassa (2015) tämä osa-alue on koettu heikoimmaksi. Kyselyyn vastanneilla terveydenhoitajaopiskelijoilla ei ole vielä paljoa käytännön työkokemusta, joten oman ammattitaidon kehittämistä sekä työn tuloksellisuuden seurantaa ei koeta niin haastavana, kuin se oikeasti voi olla työelämässä.

Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijat arvioivat hallitsevansa projekti-, tutkimus- ja kehittämistyön perusteet terveydenhuollossa heikoiten (Taulukko 9), *Laadun kehittäminen ja yrittäjyyden tukeminen olisi tuotava paremmin esiin*. Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmassa (2015) terveydenhoitajat kokivat hallitsevansa tämän osa-alueen parhaiten. Projekti-, tutkimus- ja kehittämistyö opiskellaan terveydenhoitajaopinnoissa yksittäisinä kursseina, ja työharjoittelussa nämä osa-alueet tulevat huonosti esille, mitkä saattavat osaltaan vaikuttaa siihen, miksi opiskelijat kokevat oman osaamisensa heikoksi.

Tulosten luotettavuuden arvio

Tutkimuksen kyselylomake lähetettiin kolmen terveydenhoitajakurssin opiskelijoille. Kyselylomakkeen linkki avattiin ja lähetettiin kahdesti valmistuville sekä vähintään 150 opintopistettä opiskelleille terveydenhoitajaopiskelijoille. Vastausaikaa oli yhteensä kolme kuukautta. Kyselyyn vastasi 13 terveydenhoitajaopiskelijaa, mutta opiskelijat avasivat kyselylomakkeen yhteensä 210 kertaa lähettämättä vastausta. Tästä voidaan päätellä, että sekä 150 opintopisteen rajausta että kyselylomakkeen pituus ja siinä olevat laajat kysymykset terveydenhoitajakoulutuksen sisällöstä ovat saattaneet vaikuttaa opiskelijoiden halukkuuteen vastata kyselyyn. Koska otanta oli 13 terveydenhoitajaopiskelijaa, tuloksia ei voida pitää

yleistettävänä. Niitä voidaan kuitenkin hyödyntää ja niillä voidaan saada suuntaa antavaa tietoa terveydenhoitajakoulutuksesta ja sen mahdollisista kehittämiskohdeista.

Opinnäytetyötä markkinoitiin terveydenhoitajille saatekirjeessä siten, että heillä on vastaamalla vaikuttamismahdollisuus terveydenhoitajaopintojen sisältöön. Jotta olisimme saaneet mahdollisimman monia terveydenhoitajaopiskelijoita vastaamaan kyselyyn, olisimme voineet markkinoida vastaajien kesken arvottavasta palkinnosta, tämä olisi kuitenkin heikentänyt vastaajien anonymiteetin säilymistä. Olisimme myös voineet käydä esittelemässä konkreettisesti terveydenhoitajaopiskelijoille meidän opinnäytetyömme aiheen ja kertoa, miksi heidän osallistumisensa olisi ollut tärkeää opinnäytetyömme onnistumisessa, sekä mitä hyötyä heidän vastauksillaan olisi voitu saavuttaa terveydenhoitajaopintojen suhteen.

Kyselylomakkeen esitetausta lisää kyselylomakkeen luotettavuutta, sen avulla nähdään, puuttuuko kyselylomakkeesta jotain olennaisia tietoja, jotka vaikuttavat merkittävästi tutkimuksen tuloksiin (Hirsjärvi 2008, 58). Kyselylomake, jota tutkimuksessa käytettiin, on Maarit Heikkilän pro gradu -tutkielmassa (2015) valmiiksi esitetty. Tästä syystä, sekä Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoiden vähäisestä määrästä johtuen, emme esitettäneet lomaketta uudelleen. Kyselylomakkeen esitetaamattomuus on saattanut vaikuttaa sen luotettavuuteen heikentävästi, sillä muokkasimme Maarit Heikkilän kyselylomaketta poistamalla siitä muutamia kysymyksiä.

Tutkimuksessa käytettiin laajoja kysymyksiä terveydenhoitajakoulutuksen sisällöstä. Tämä on voinut osaltaan heikentää tulosten luotettavuutta siinä, että kysymykset ovat saattaneet olla vaikealukuisia. Kysymysten määrä oli myös suuri (68 kysymystä), jolloin vastaajan motivaatio on voinut tutkimuksessa loppua kesken, ja mieluiten vastausvaihto on ollut *en osaa sanoa*. Kyselylomakkeen vastausvaihtoehto *en osaa sanoa* osaltaan mahdollisti kaikkiin kysymyksiin vastaamisen, vaikka opiskelija ei olisi kyseisiä opintoja vielä suorittanutkaan.

Terveydenhoitajaopintojen tuottama osaaminen- kyselyn hyödyt

Terveydenhoitajaopintojen tuottama osaaminen- kyselylomake voidaan tulevaisuudessa ottaa uudelleen käyttöön, ja sen perusteella voisi kehittää tämän perusteella myös muita sosiaali- ja terveysalan tutkintojen opintokokonaisuuksia, kuten sairaanhoitajaopintoja, ja näin hyötyä kyselylomakkeen antamasta tiedosta laajemmin. Lomakkeen avulla olisi mahdollista tutkia säännöllisemmin koulutuksen opintokokonaisuuksien kehittämistarpeita ja näin kehittää sisältöä opiskelijalähtöisemmäksi. Mahdollisesti opiskelijat kokisivat silloin myös oman osaamisensa paremmaksi. Näin saataisiin myös tutkittua sitä, onko opiskelijoiden antamalla kehittämisideoilla konkreettisia vaikutuksia vastauksien prosentuaalisten keskiarvojen nousuun.

Terveydenhoitajaopintojen tuottama osaaminen- kyselyn avulla etsittiin terveydenhoitajakoulutuksen sisällön kehittämistarpeita Saimaan ammattikorkeakoulussa valmistuvien terveydenhoitajaopiskelijoiden näkökulmasta. Kyselyn avulla voidaan lähitulevaisuudessa kehittää koulutuksen sisällöstä havaittuja puutteita ja keskittyä niiden parantamiseen. Kyselyyn vastanneilla opiskelijoilla oli myös hyvä mahdollisuus havaita mitä osa-alueita terveydenhoitajakoulutuksen sisällöstä he eivät kokeneet hallitsevansa ja näin halutessaan kerrata niitä asioita. Tutkimustulosten perusteella on syytä tarkastella opintojaksojen sisältöjä.

Kyselyn perusteella voidaan myös arvioida, mitkä asiat vaikuttavat terveydenhoitajaopiskelijoiden oppimiseen ja kurssien sisällön sisäistämiseen. Näihin vaikuttavat muun muassa oppimisympäristö, kurssien aikataulutus, itsenäisen opiskelun määrä, verkkototeutukset ja käytännön harjoittelun määrä.

8 Lähteet

Abdelhamid, A., Juntunen, A. & Koskinen, L. 2009. Monikulttuurinen hoitotyö. 1.painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Antti-Poika, M., Martimo, K-P. & Husman, K. 2006. Työterveyshuolto. 2., uudistettu painos. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Asetus tutkimuseettisistä neuvottelukunnasta 1347/1991.

Edo-Gual, M., Monforte-Royo, C., Aradilla-HerreroD A. & Tomás-Sábado, J. 2015. Death attitudes and positive coping in Spanish nursing undergraduates: a cross-sectional and correlational study. *Journal of Clinical Nursing* vol.24(17-18), 2429-2438.

Haarala, P., Honkanen, H., Mellin, O-K. & Tervaskanto-Mäentausta, T. 2015. Terveystieteiden osaaminen. 2., uudistettu painos. Porvoo: Bookwell Oy.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Heikkilä, M. 2015. Terveystieteiden koulutuksessa saavutettu ammatillinen osaaminen. Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos. Pro Gradu- tutkielma.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy. 13.-14., osin uudistettu painos.

Kankkunen, T. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kansanterveyslaki 66/1972.

Kauhanen, J., Erkkilä, A., Korhonen, M., Myllykangas, M. & Pekkanen, J. 2013. Kansanterveystiede. 4., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012.

Laki kansanterveyslain muuttamisesta 1327/2010.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994.

Laurea, 2018. AMK- tutkinnot. Terveystieteen ammattilainen. www.laurea.fi/opiskelu-ja-hakeminen/amk-tutkinnot/terveydenhoitaja Luettu 18.9.2018.

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2004. Etiikka hoitotyössä. Juva: WS Bookwell Oy.

Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Mason-Whitehead, E., McIntosh, A., Bryan, A. & Mason, T. 2008. Key concepts in nursing. SAGE Publications.

Metropolia, 2017a. Koulutustarjonta. Terveystenhoitaja. www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-sosiaali-ja-terveysala/hoitoty-terveydenhoitaja/. Luettu 1.4.2017.

Metropolia, 2017b. Koulutustarjonta. Terveystenhoitaja. Monimuoto-opiskelu. [/www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-aikuiset-sosiaali-ja-terveysala/hoitoty-terveydenhoito/](http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-aikuiset-sosiaali-ja-terveysala/hoitoty-terveydenhoito/). Luettu 1.4.2017.

Muurinen, E. & Surakka, T. 2001. Lasten ja nuorten hoitotyö. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Valtioneuvosto, 2019. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon: Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. www.julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80112/tr24.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 20.3.2019.

Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 1999. Perhe hoitotyössä. Teoria, tutkimus ja käytäntö. Porvoo: WSOY.

Pietikäinen, P., Salminen, L. & Hupli, M. 2011. Valmistumisvaiheessa olevien suuhygienistiopiskelijoiden ammatillinen osaaminen. Hoitotiede vol. 23 (2), 118-126.

Rissanen, L. & Kiviniemi, L. 2008. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden kuvauksia hoitotyön osaamisesta koulutuksen alku- ja loppuvaiheessa. Tutkiva hoitotyö vol. 6 (4), 4-9.

Saimaan ammattikorkeakoulu. 2017a. Koulutustarjonta. AMK-tutkinnot. Terveystenhoitaja. www.saimia.fi/fi-FI/koulutustarjonta/amk-tutkinnot/terveydenhoitaja. Luettu 7.3.2017.

Saimaan ammattikorkeakoulu. 2017b. Koulutustarjonta. AMK-tutkinnot. Terveystenhoitaja. Terveystenhoitajakoulutuksen opetussuunnitelman rakennekuva. www.saimia.fi/fi-FI/koulutustarjonta/amk-tutkinnot/terveydenhoitaja. Luettu 7.3.2017.

Saimaan ammattikorkeakoulu. 2017c. Koulutustarjonta. AMK-tutkinnot. Sairaanhoitaja. Sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelman rakennekuva. www.saimia.fi/fi-FI/koulutustarjonta/amk-tutkinnot/sairaanhoitaja. Luettu 25.9.2018.

Sairaanhoitajat. Euroopan sairaanhoitajakoulutus uudistuu. www.fi/2015/euroopan-sairaanhoitajakoulutus-uudistuu/. Luettu 20.3.2019.

SoleOPS. 2018. Ryhmän opetussuunnitelma. Terveydenhoitajakoulutus. ops.saimia.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOh-jOps/tab/tab/sea?ryhma_id=18898610&koulohj_id=18396711&val-kiel=fi&stack=push. Luettu 25.9.2018.

Tampereen ammattikorkeakoulu, 2017a. AMK-tutkinnot. Terveydenhoitajakoulutuksen kuvaus. www.tamk.fi/web/tamk/terveydenhoitaja-paiva. Luettu 7.3.2017.

Tampereen ammattikorkeakoulu, 2017b. AMK-tutkinnot. Terveydenhoitajakoulutus. Pätevyys. www.tamk.fi/web/tamk/terveydenhoitaja-paiva#P%C3%A4tevyys. Luettu 7.3.2017.

Tartuntatautilaki 1227/2016.

Terveydenhoitajaliitto. 2017. Terveydenhoitajan laillistus. www.terveydenhoitajaliitto.fi/ammatti/terveydenhoitajan_laillistus. Luettu 7.3.2017.

Terveydenhoitajaliitto. 2018. Terveydenhoitajan eettiset suositukset. www.terveydenhoitajaliitto.fi/ammatti/terveydenhoitajan_eettiset_suosituks. Luettu 27.9.2018

Terveydenhuoltolaki 1326/2010.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2017. Hyvä tieteellinen käytäntö. www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanta. Luettu 3.4.2017.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje, 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa. www.tenk.fi/si-tes/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Luettu 18.9.2018.

Työterveyshuoltolaki 1383/2001.

Vuori, J. 2005. Terveys ja johtaminen. Terveystieteiden tutkimuskeskus terveydenhuollon työyhteisöissä. 1. painos. Helsinki: WSOY.

Saatekirje

Sosiaali- ja terveysala

Hyvä terveydenhoitaja!

Olemme Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita ja teemme opin-
näytetyötä terveydenhoitajaopintojen tuottamasta ammatillisesta osaamisesta.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoita-
jaopintojen tuottamaa ammatillista osaamista ja sen mahdollisia kehittämistarpeita.

Pyydämme ystävällisesti Sinua vastaamaan alla olevaan Webropol-kyselyyn. Voit vas-
tata kyselyyn, jos Sinulla on 150 opintopistettä tai enemmän. Vastaaminen vie aikaa noin
15 minuuttia. Kyselyyn voit vastata 16.01.2018-31.03.2018 aikavälillä. Kyselyyn voit vas-
tata ainoastaan yhden kerran. Vastaamalla kyselyyn mahdollistat tutkimuksen onnistu-
misen, sekä Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa Saimaan ammattikorkeakoulun tervey-
denhoitajaopintojen sisältöön.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista, mutta jokainen vastaus on tärkeä.
Tutkimuksen voit keskeyttää missä vaiheessa tahansa. Kyselyyn vastataan anonymina
ja osallistujien tietoja käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäistä vastaajaa pysty tun-
nistamaan missään vaiheessa tutkimusta. Tutkimusaineisto hävitetään tutkimuksen pää-
tyttyä.

Ota rohkeasti yhteyttä jos haluat lisätietoja oppinäytetyöstämme tai kyselystämme.

Yhteistyöstä kiittäen,

Noora Heikkilä

n-heikkila@student.saimia.fi

Tuija Tuominen

tuija.tuominen@student.saimia.fi

Terveydenhoitajaopintojen tuottama ammatillinen osaaminen

Hyvä terveydenhoitaja!

Olemme Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä terveydenhoitajaopintojen tuottamasta ammatillisesta osaamisesta.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopintojen tuottamaa ammatillista osaamista ja sen mahdollisia kehittämistarpeita.

Pyydämme ystävällisesti Sinua vastaamaan alla olevaan webropol-kyselyyn. Voit vastata kyselyyn, jos Sinulla on 150 opintopistettä tai enemmän. Vastaaminen vie aikaa noin 10-15 minuuttia. Kyselyyn voit vastata 16.01.2018-28.02.2018 aikavälillä. Kyselyyn voit vastata ainoastaan yhden kerran. Vastaamalla kyselyyn mahdollistat tutkimuksen onnistumisen, sekä Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa Saimaan ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopintojen sisältöön.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista, mutta jokainen vastaus on tärkeä. Tutkimuksen voit keskeyttää missä vaiheessa tahansa. Kyselyyn vastataan anonyymina ja osallistujien tietoja käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäistä vastaajaa pysty tunnistamaan missään vaiheessa tutkimusta. Tutkimusaineisto hävitetään tutkimuksen päätyttyä.

Ota rohkeasti yhteyttä jos haluat lisätietoja opinnäytetyöstämme tai kyselystämme.

Yhteistyöstä kiittäen,

Noora Heikkilä
n-heikkila@student.saimia.fi

Tuija Tuominen
tuija.tuominen@student.saimia.fi

Vastausvaihtoehdot

- 5 erittäin hyvin
- 4 melko hyvin
- 3 en osaa sanoa
- 2 melko heikosti
- 1 erittäin heikosti

Taustatiedot

1. Ikä *

0 merkkiä jäljellä

2. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies

3. Opiskelumuoto *

- Päivätoteutus
- Monimuoto

4. Kuinka monta opintopistettä sinulle tällä hetkellä on? *

5. Aikaisempi sosiaali- ja terveysalan tutkinto *

- Lähihoitaja
- Sairaanhoidtaja
- Ensihoitaja
- Fysioterapeutti
- Muu sosiaali- ja terveysalan tutkinto

Ei aikaisempaa sosiaali- ja terveysalan tutkintoa

6. Sosiaali- ja terveysalan työkokemus *

- Ei ollenkaan
- 1-5 vuotta
- 6-10 vuotta
- 11 vuotta tai enemmän

Tässä osiossa on kysymyksiä liittyen terveydenhoitotyöhön elämäkulun eri vaiheissa.

1. Lasta odottavien perheiden terveydenhoitotyö.

7. Tunnen äitiyshuollon palvelujärjestelmä ja osaan toimia yhteistyössä äitiyshuollon muiden asiantuntijoiden kanssa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

8. Osaan tukea kokonaisvaltaisesti lasta odottavan perheen hyvinvointia ja voimavaroja perheen yksilöllisessä elämäntilanteessa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

9. Osaan tukea isää ja äitiä vanhemmuuteen kasvussa ja parisuhteessa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

10. Osaan toteuttaa perhevalmennusta.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

11. Osaan toteuttaa imetysohjausta.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

12. Osaan seurata odottavan äidin ja sikiön terveyttä ja hallita siihen liittyvät seulontamenetelmät

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

13. Osaan tunnistaa raskauteen ja synnytykseen liittyviä riskitekijöitä ja toimia niiden ehkäisemiseksi.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

14. Osaan tunnistaa erityistarkkailua ja erityistukea vaativat äidit ja perheet seurannassa, jatkohoitoon ohjauksessa ja hoidossa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

15. Osaan ohjata ja tukea asiakkaita seksuaaliterveyteen ja perhesuunniteluun liittyvissä asioissa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

2. Lasten, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö.

16. Tunnen lasten, kouluikäisten ja nuorten palvelu- ja tukijärjestelmät ja osaan toimia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

17. Osaan arvioida ja tukea itsenäisesti lapsen, kouluikäisen ja nuoren kasvua ja kehitystä sekä pystyn arvioimaan elintapojen ja ympäristön merkitystä terveydelle.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

18. Hallitsen kehityksen eri osa-alueiden seurannan ja seulontamenetelmät lastenneuvolatyössä, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä keskeiset jatkohoitoon ohjaamisen tavat.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

19. Osaan tunnistaa lapsen, kouluikäisen ja nuoren terveyden, turvallisuuden ja sosiaalisen kehityksen riskejä ja häiriöitä sekä osaan puuttua niihin varhain.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

20. Osaan arvioida lapsen, kouluikäisen ja nuoren erityistuen ja -hoidon tarvetta yhteistyössä perheiden ja muiden hoidontarpeen arviointiin osallistuvien kanssa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

21. Osaan käyttää terveysneuvonnan työmenetelmiä kulloinkin ajankohtaisilla alueilla esim. mielenterveys, painonhallinta, päihteen seksuaaliterveys, syrjäytyminen, väkivalta.

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

28. Osaan tukea työntekijöiden ja työyhteisön työhyvinvointia, työkykyä, työssä selviytymistä ja tarvittaessa osaan ohjata työntekijöitä hoitoon, työkykyä ylläpitävään toimintaan ja kuntoutukseen.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

29. Tiedän keskeiset työperäiset sairaudet ja ammattitaudit ja kykenen arvioimaan niiden merkitystä työntekijöiden terveydelle sekä motivoida työntekijöitä ja työyhteisöjä niiden ehkäisyyn.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

4. Ikääntyneiden/ vanhusten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö.

30. Edistän omalla toiminnallani hyvää, arvokasta ja turvallista ikääntymistä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

31. Osaan arvioida itsenäisesti ikääntymisen vaikutuksia ja merkityksiä ihmisten terveydentilaan ja toimintakykyyn.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

32. Tunnen ikääntyneen/ vanhuksen terveystarpeet ja terveys- neuvonnalliset erityispiirteet.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

33. Osaan käyttää erilaisia toimintamuotoja ja työmenetelmiä asiakkaan ja hänen läheistensä, yhteisön ja ympäristön vaatimusten ja haasteiden mukaan esim. neuvola- ja terveystarkastustoiminta, ennakoivat kotikäynnit, terveyttä ja toimintakykyä sekä kuntoutusta tukeva toiminta.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

5 4 3 2 1
erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

22. Osaan toimia yhteistyössä perheiden ja eri sidosryhmien kanssa turvallisen kasvuympäristön ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

5 4 3 2 1
erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

23. Osaan toimia koulu yhteisössä ja oppilashuollossa alani asiantuntijana.

5 4 3 2 1
erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

3. Työikäisten ja heidän perheidensä terveydenhoitotyö ja työterveyshoito.

24. Tiedän työikäisen väestön kansanterveydelliset ja yhteiskunnalliset painopistealueet ja pystyn toimimaan kansansairauksien ehkäisemiseksi.

5 4 3 2 1
erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

25. Osaan toimia työterveyshuollon moniammatillisessa työryhmissä, tiimeissä ja verkostoissa eri toimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa.

5 4 3 2 1
erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

26. Tunnistan työympäristön fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia altisteita ja fyysisiä ja psykososiaalisia kuormitustekijöitä ja osaan arvioida niiden merkitystä työntekijän ja työyhteisön terveydelle ja hyvinvoinnille.

5 4 3 2 1
erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

27. Toteutan terveystarkastuksia ja osaan tehdä toimenpide-ehdotuksia työolojen parantamiseksi ja seurata niiden toteutumista.

5 4 3 2 1

34. Hallitsen moniammatillinen yhteistyö ikääntyneen/ vanhuksen tarvitseman sairaan- ja terveydenhoitotyön toteuttamiseksi vastuualueellani.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

35. Osaan hyödyntää terveysteknologian käyttömahdollisuuksia eri-ikäisten ihmisten terveydenhoitotyössä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

5. Tässä osiossa on kysymyksiä liittyen eettiseen toimintaan terveydenhoitotyössä.

36. Osaan toimia terveydenhoitajan ammatin etiikan, arvojen ja keskeisten periaatteiden mukaisesti.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

37. Toimin väestön terveyserojen vähentämiseksi tukien asiakkaiden itsemääräämisoikeutta, omatoimisuutta ja kunnioittaa asiakkaiden omia arvoja.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

6. Tässä osiossa on kysymyksiä liittyen terveyden edistämiseen ja kansanterveystyöhön.

38. Perustan työni laajaan terveydenedistämisen käsitykseen, joka ottaa yksilön lisäksi huomioon perheen, yhteisön ja ympäristön.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

39. Tunnen väestön terveydentilan sekä siihen vaikuttavat tekijät ja osaan seuranta sitä informaatioteknologiaa hyödyntämällä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

40. Hallitsen keskeiset terveyden edistämisen sisältöalueet ihmisen elämänsä eri vaiheissa (esim. mielenterveys, päihteet, ravitsemus)

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

41. Toimin verkostotyön ja voimavaralähtöisen toimintamallin mukaisesti huomioiden yksilön, perheen, yhteisön ja väestön terveystarpeet.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

42. Osaan käyttää näyttöön perustuvia työmenetelmiä terveyden edistämisen vaikuttavuuden lisäämiseksi.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

7. Terveydenhoitotyön ja terveyden edistämisen työmenetelmät

43. Osaan käyttää yksilö-, perhe-, yhteisö- ja väestölähtöisten ja kuntouttavan työotteen menetelmiä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

44. Hallitsen erilaiset työmuodot, kuten vastaanotto toiminta eri toimintaympäristöissä ja kotikäynneillä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

45. Hallitsen terveystarkastusten ja seulontatutkimusten toteuttamisen, asiakkaiden hoidon tarpeen arvioinnin sekä jatkotoimista huolehtimisen.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

46. Tunnistan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen terveyttä uhkaavat tekijät ja minulla on valmiudet puuttua niihin.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

47. Hallitsen dialogisen keskustelun ja asiakaslähtöiset toimintatavat esim. varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen, varhainen puuttumisen ja puheeksioton, interventiivisen keskustelun.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

48. Hallitsen ryhmätyömenetelmiä ja vertaisryhmien ohjaamisen.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

49. Hyödynnän informaatio- ja terveysteknologiaa asiakkaiden ohjauksessa sekä aktivoin asiakkaita hyödyntämään erilaisia palveluja esim. nettineuvola, puhelin- ja sähköpostineuvonta, internet-keskustelukanavat.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin huonosti

50. Osaan toimia avosairaanhoidon vastaanotolla.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

8. Tartuntatautien ehkäisy, hoito ja rokotustoiminta.

51. Osaan toteuttaa rokotusohjelmaa ja toimia eri ikäisten rokottamistoiminnan asiantuntijana.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

52. Hallitsen kotimaassa esiintyvien tarttuvien tautien ehkäisyn ja hoidon yhdessä muiden terveydenhuollon työntekijöiden ja terveysviranomaisten kanssa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

53. Seuraan kansallista ja kansainvälistä tartuntatautilannetta ja toimin ohjeiden mukaisesti.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

54. Tunnen matkailijoiden terveysneuvonnan ja rokotustoiminnan.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

9. Ympäristöterveyden edistäminen.

55. Edistan ympäristön terveyttä toimimalla ympäristövastuullisesti kestävää kehitystä tukien.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

56. Tunnistan ympäristöperäisiä terveysriskejä ja osallistun tehtäväkuvani mukaan elinympäristön ja ympäristöohjelmien toteutukseen ja arviointiin erilaisissa työryhmissä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin huonosti

57. Toimin suunnitelmallisesti koti-, työ- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyössä ja hallitsen ensiavun.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

Tässä osiossa on kysymyksiä liittyen yhteiskunnalliseen ja monikulttuuriseen terveydenhoitotyöhön.

58. Tunnistan yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ja niiden seurauksia sekä tehtäväkuvani mukaisesti pyrkii vaikuttamaan niihin ennaltaehkäisevästi (esim. työttömyys, syrjäytymisen uhka) ja/ tai myönteisesti (esim. terveydelliset vaikutukset, tasa-arvon toteutuminen).

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

59. Osaan toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja erilaisissa kulttuuriympäristöissä (mm. entniset ryhmät, maahanmuuttajat, nuorisokulttuurit) käyttäen alue- ja väestölähtöisiä työmuotoja.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

60. Omaan perusvalmiudet oman alani yrittäjyydestä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

Tässä osiossa on kysymyksiä liittyen tutkimus- ja kehittämistyöhön sekä johtamiseen terveydenhoitotyössä.

61. Hallitsen projekti-, tutkimus- ja kehittämistyönperusteet terveydenhoitotyössä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

62. Osaan käyttää terveydenhoitotyötä koskevassa päätöksenteossa tutkimustietoa, muuta parasta saatavilla olevaa ajantasaista tietoa sekä hyödyntää konsultointia.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

63. Osaan soveltaa laadunhallinnan menetelmiä terveydenhoitotyössä sekä vastata omalta osaltani terveydenhoitotyön laadusta ja sen kehittämisestä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

64. Osaan toimia terveydenhoitotyön asiantuntijana moniammatillisissa työryhmissä ja tiimeissä ja johtaa ja koordinoi niiden toimintaa.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

65. Osaan ylläpitää ja kehittää omalta osaltani työyhteisön toimivuutta.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

66. Osaan kehittää ammattitaitoani ja seurata aktiivisesti oman työni tuloksellisuutta sekä ylläpitää työ- ja toimintakykyäni.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

67. Tunnen työnohjauksen merkityksen oman ammatillisen kasvuni tukemisessa ja työyhteisön toiminnan kehittämisessä.

5 4 3 2 1

erittäin hyvin ○○○○○ erittäin heikosti

68. Oma mielipide kehittämistarpeista terveydenhoitajaopintojen sisällöstä
